

войната между императрица Ана и Кантакузинъ говорихме по-горе. Въ 1357 г. въ негови ръце били крепоститѣ Емона (сега Емине) и Козякъ (сегашното Козакъ-къой) близо до Месемврия. Той отдѣлилъ владенията си отъ духовното управление на търновската църква и ги подчинилъ на цариградския патриархъ⁵. Добруджа е наречена така, въроятно, по неговото име⁶.

Голѣмо нещастие за България били семейнитѣ отношения въ династията. Най-стариятъ Александровъ синъ *Михаилъ Асенъ*, когото бащата бѣ направилъ свои съуправителъ още преди 1337 г., преждевременно умрѣлъ. Втория синъ *Иванъ Асенъ IV* срѣщаме въ 1355 г. заедно съ баща му на Търновския съборъ; но и той, както ще видимъ по-долу, умрѣлъ преди баща си⁷. Значи оставали само *Иванъ Срацимиръ* и *Иванъ Шишманъ III*. Неприимирима омраза раздѣляла сина на ромънката отъ сина на еврейката⁸, омраза, засилена още и отъ пристрастното отношение на бащата. Александъръ самъ назначилъ за наследникъ на престола Шишмана, сина на своята прекрасна еврейка, макаръ последниятъ и да билъ много по-младъ. Срацимиръ трѣбвало да се задоволи само съ Бдинъ и тамъ самостойно да си царува⁹. Александъръ влѣзалъ въ тѣсенъ съюзъ съ Палеолозитѣ, като омжилъ деветгодишната си дъщеря Мария, родна сестра на Шишмана, за Андроника — деветгодишния синъ на императора Иоанъ V (1355)¹⁰. Това обаче породило кървава вражда, защото властолюбивиятъ Андроникъ нѣколко пжти се опитвалъ съ помощта на българскитѣ си роднини да сваля бащата отъ престола.

Основателъ на османската държава въ Европа билъ султанъ Орханъ († мартъ 1362 г.)¹¹, синъ и наследникъ на *Мурадъ I*, суровъ, шедъръ и неуморимъ човѣкъ. Още на втората година отъ царуването си той превзелъ отъ византийцитѣ храбро защищаващия се Цурулонъ и напустнатия Аркадиополъ (Люле-Бургасъ); отъ тамъ потеглилъ къмъ Одринъ и безъ мжка превзелъ втората столица на държавата, падането на която и сега още се оплаква въ новогръцкитѣ народни пѣсни. Църквитѣ веднага били превърнати въ джамии: митрополитътъ се спасилъ съ бѣгство въ Агатополъ при Черно море. Веднага следъ тия си успѣхи турцитѣ нападнали и България. Полководецътъ Лалашахинъ, завоевателя на Одринъ, превзелъ Верея (Стара Загора) и следъ кжса съпротива, споредъ преданието — следъ като билъ разрушенъ водопроводътъ, завзелъ и принадлежащия на България отъ 1344 год. Пловдивъ, кждето се установилъ като пръвъ румелийски бег-лербегъ¹².

Отъ Пловдивъ турцитѣ се заели да завладяватъ една по една околнитѣ български крепости. Писменни свидетелства за това не сж дошли до насъ, но Захариевъ е събралъ мѣстнитѣ родопски и срѣдногорски народни предания, които сж се предавали отъ родъ на родъ¹³. Храбра съпротива била оказана на Гаази-Даудъ паша отъ малката крепостъ Раковица, превзета само следъ обсада. Развалинитѣ ѝ личатъ сега още при село Голѣмо Бѣлово, кждето свършва румелийския желѣзенъ пжтъ. По-късно Бѣловскитѣ жители дълго време съпровождали турцитѣ на война като *харбаджии*, наречени тъй по *харбитѣ* — единъ особенъ видъ копия, нѣколко ржждясали екземпляра отъ които и до сега още има запазени изъ тамошнитѣ кжщи. Областъта Цѣпина се държала деветъ месеци повече отъ Раковица. Даудъ паша настжпилъ къмъ нея отъ три страни и чакъ тогава едни избѣгали при „Родопския деспотъ“ (може би Углешъ), а други изпратили пратеници при Лалашахина въ Пловдивъ и се предали при условие, че всички Чепински крепости ще